

Önskemål om länsgemensam upphandling och hantering av läkemedelsautomat

Bakgrund

Användandet av läkemedelsautomater syftar till att stärka medborgarens självständighet och bidra till en patientsäker, hållbar och framtidssäker läkemedelshantering. Läkemedelsautomater är medicintekniska produkter eftersom de har ett tydligt medicinskt syfte och användningen görs i samråd med sjuksköterska och läkemedelsförskrivande läkare. I dagsläget har kommunerna i länet en gemensam upphandling av läkemedelsautomater inom ramen för välfärdsteknik. Att kommunerna "gått före" och infört läkemedelsautomater beror på att det var kommunerna som tidigt såg en tydlig vinst i att genom välfärdsteknik hjälpa medborgare att bli mer självständiga och därmed minska antalet resor och hemtjänstbesök för enbart läkemedelsgivning. Utifrån "Bilaga 10" i tidigare hemsjukvårdsavtal har kommunerna haft ett stort antal medborgare som inte hört till kommunens primärvård i övrigt, men där kommunerna ansvarat för och utfört läkemedelsgivning. Ett antal av dessa (ca 50 personer i Östersunds kommun) använder idag läkemedelsautomat som tillhandahålls av kommunen och man ser stora vinster främst för medborgarnas självständighet men också för minskade restider och frigörande av tid för vårdpersonalen.

Sedan våren 2024 ingår läkemedelsautomat i Hjälpmedelscentralen i Västra Götalands sortiment. Detta innebär att den finns beställningsbar i WebSesam. Tre typer av läkemedelsautomat är upphandlade: en variant utan administrationstjänst med färre funktioner och två varianter med administrationstjänst med fler funktioner.

Länets kommuner (utom Åre) har gjort en gemensam upphandling av läkemedelsautomater som välfärdsteknik. Denna gäller till våren 2027 och innebär att ny upphandling måste initieras senhösten 2026.

Problemställning

I enlighet med nya samverkansavtalet som trädde i kraft 1 januari 2026 ser kommun och hälsocentral över medborgarnas hälso- och sjukvårdsbehov och frågor uppstår framför allt gällande de medborgare som fått hjälp av kommunen med läkemedelshantering enligt bilaga 10. Här finns ett antal medborgare som inte uppfyller kriterierna för kommunal hemsjukvård och som med läkemedelsautomat idag är självständiga i sitt läkemedelsintag. Dessa medborgare får i dagsläget endast hjälp med att fylla på automaten med apodosrulle varannan vecka. Larm kan vara kopplade till anhörig eller hemtjänst. När kommunen inte ansvarar för medborgarens primärvårdsinsatser i övrigt uppstår frågan om vem som ska ansvara för och betala för läkemedelsautomaten. Det kommer också nya medborgare som har behov av stöd i sitt läkemedelsintag och som skulle kunna vara helt eller delvis

självständiga med hjälp av en läkemedelsautomat vilket inte regionens primärvård kan tillhandahålla i dagsläget.

De patienter som hör till den regionala primärvården och inte har kommunal hemsjukvård enligt överenskommet avtal har idag inte samma förutsättningar och kan inte erbjudas digitalt stöd i sin läkemedelshantering i hemmet.

Förslag

1. Förslag/önskemål om att läkemedelsautomat ska upphandlas och hanteras inom ramen för Gemensam nämnd för Upphandling av hjälpmedel GNU. Idag hanteras dessa inom ramen för "välfärdsteknik" av kommunerna själva men det är hjälpmedel som bör förskrivas utifrån hälso- och sjukvårdslagen. Redan idag finns hjälpmedlet "medicindoserare Carosel" förskrivningsbart som hjälpmedel för minnesstöd. Behov finns av mer "avancerade" apparater som kan fyllas på med en apodosrulle och även automat där larm kan kopplas till en mottagare om personen inte tagit sina läkemedel inom angiven tid.
Frågan om gemensam upphandling kan hanteras oberoende om Regionen ska kunna förskriva dem eller ej. Vi har redan idag hjälpmedel som upphandlas, lagerhålls, distribueras och servas av hjälpmedelscentralen och där kommunen i de allra flesta fall är förskrivare, ex. hemvårdssäng.
2. Om det beslutas att läkemedelsautomater är hjälpmedel som ska upphandlas och hanteras inom ramen för GNU behöver en arbetsgrupp ta fram förskrivardirektiv. Där beskrivs målgrupp, vem som får förskriva mm. Förskrivardirektiven tillämpas av den huvudman som har ett förskrivaransvar för aktuell medborgare. I detta arbete bör man ta ställning till om Regionen ska kunna förskriva detta/dessa hjälpmedel.

Läs mer:

[Läkemedelsautomater SKR](#)

[Information och erfarenhetsutbyte Västra Götaland](#)